

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 523/2020-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Ing. Jurajom Trokanom, Vajanského 10, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 2911/2006 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 2911/2006 p o r u š e n é b o l o .

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je mu Okresný súd Martin p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Martin je p o v i n n ý nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 375,24 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov) na účet advokáta Mgr. Ing. Juraja Trokana, Vajanského 10, Trnava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Stav konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 523/2020-7 z 22. októbra 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 2911/2006 (ďalej len „napadnuté konanie“).

II.

Vymedzenie postupu okresného súdu v napadnutom konaní a sťažnostná argumentácia

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že predmetom napadnutého exekučného konania je vymoženie sumy 3 766,51 € s príslušenstvom vo veci oprávneného PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., proti sťažovateľovi ako povinnému.

3. Sťažovateľ v prvom rade namieta, že okresný súd viac ako jeden a pol roka rozhoduje o jeho návrhu na zastavenie exekúcie z 22. novembra 2018, pričom mu „nie sú známe žiadne úkony súdu, ktoré by odôvodňovali takéto dlhé konanie.“. V napadnutom konaní zjavne vznikli zbytočné prietahy, čo skonštatoval samotný okresný súd, „keď sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní zo dňa 15. 9. 2019 vyhodnotil ako dôvodnú...“.

4. Sťažovateľ ku konaniu okresného súdu o návrhu na zastavenie napadnutého exekučného konania uvádza:

„Predmetom rozhodovania súdu je preskúmanie, či sú splnené zákonom stanovené podmienky na zastavenie exekúcie. Napriek rozdielnym skutkovým okolnostiam v takýchto prípadoch si sťažovateľ dovoľuje hodnotiť takéto rozhodovanie súdu ako rutinné, nijak zložité.

Sťažovateľ nebol v priebehu konania vyzvaný súdom k žiadnym úkonom, a teda jeho správaním nemohli byť v konaní spôsobené prietahy. Súd rovnako nežiadal sťažovateľa ani o doplnenie, prípadne spresnenie návrhu na zastavenie exekúcie, sťažovateľ má preto za to, že vo veci poskytol súdu maximálnu možnú súčinnosť a svojím konaním nemohol sťažovateľ prietahy zapríčiniť.

Postup súdu je v prejednávanej veci liknavý. Jeden a pol ročné rozhodovanie o návrhu na zastavenie exekúcie nezodpovedá primeranej rýchlosti prejednávania a rozhodnutia o veci a v konaní vznikajú zbytočné a neodôvodnené prietahy.“

5. K celkovému postupu okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľ uvádza:

„... celé exekučné konanie je poznačené neúmernými prietahmi, keď toto bolo začaté ešte v roku 2006, ale upovedomenie o začatí exekúcie zo dňa 20. 10. 2006 (napriek tomu že sťažovateľ sa v tom čase zdržiaval a poštu si riadne preberal na adrese trvalého bydliska) bolo sťažovateľovi doručené až v roku 2014. Rovnako, až v roku 2014 došlo k začatiu exekúcie príkazom pohľadávky z účtu v banke. Zároveň, exekútor vydal príkaz na exekúciu zrážkami zo mzdy, z ktorého je zrejmé, že len výška úroku (6% zo sumy 3766,51 €) dosiahla za dobu nečinnosti súdneho exekútora do 18. 03. 2014 sumu 1967,67 €. Navyše, exekútor ani následne nekonal a v roku 2015 došlo k zmene exekútora z podnetu oprávneného.

Sťažovateľ má počas exekúcie zakázané nakladať s majetkom, podliehajúcim exekúcii, čím sú obmedzené aj jeho majetkové práva a zároveň dochádza k neustálemu úročeniu dlžnej sumy.

Sťažovateľ si je vedomý, že v prvom rade je to on sám, kto nesplnil svoj splatný záväzkom, čo bolo prvotným dôvodom exekučného konania, avšak má právo, aby aj v exekučnom konaní, a to bez ohľadu na to, či toto prebieha u súdneho exekútora alebo na exekučnom súde, boli rešpektované a dodržiavané jeho zákonné a ústavné práva.“

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR bolo porušené konaním Okresného súdu Martin; spisová značka: 17 Er/2911/2006.

Sťažovateľovi... priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000,- €, ktoré je Okresný súd Martin povinný zaplatiť sťažovateľovi na účet právneho zástupcu...

... priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 375,24 €... ktorú je Okresný súd Martin povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu...“

7. Primerané finančné zadosťučinenie sťažovateľ žiada *„vzhľadom na neúmernú dĺžku konania, zjavne neprimeranú charakteru prejednávaneho prípadu (rozhodovanie o návrhu na zastavenie exekúcie), ako aj vzhľadom na celkovú dĺžku exekučného konania vo veci, či už na súde alebo u súdneho exekútora.“*

III.

Vyjadrenie odporcu a replika sťažovateľa

8. Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej ústavnej sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu a zákonná sudkyňa vo veci v prípise sp. zn. Spr 669/20 z 30. októbra 2020. Zákonná sudkyňa uviedla, že vo veci bol 26. novembra 2018 doručený okresnému súdu návrh povinného na zastavenie exekúcie. Dňa 3. októbra 2019 (v prípise zjavne nesprávne uvedený rok 2020, pozn.) bol súdny spis pridelený vyššej súdnej úradníčke, ktorá vyzvala

súdneho exekútora, aby uviedol, či oprávnený doplnil návrh na vykonanie exekúcie v zmysle § 243f ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Súdny exekútor 4. novembra 2019 okresnému súdu oznámil, že *„došlo k zmene súdneho exekútora a v spise sa doplnenie podľa § 243f ods. 1 Exekučného poriadku od pôvodného súdneho exekútora nenachádza. K doplneniu návrhu nedošlo. Vyšší súdny úradník dňa 20. 04. 2020 vyzval súdneho exekútora na postup podľa ust. § 2 ods. 2 písm. f) Zákona č. 233/2019. Keďže súdny exekútor nedoplnil svoj návrh podľa § 243f ods. 1 Exekučného poriadku, tak sudca dňa 09. 07. 2020 exekúciu podľa § 243f ods. 5 Exekučného poriadku zastavil. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 28. 07. 2020.“*

9. Zákonná sudkyňa pripustila, že od podania návrhu na zastavenie exekúcie po výzvu súdnemu exekútorovi uplynulo približne 11 mesiacov, pričom k uvedenej skutočnosti došlo z dôvodu, že vyššia súdna úradníčka, ktorej bol spis pridelený, nastúpila po ukončení rodičovskej dovolenky do práce 4. septembra 2018, teda ešte pred podaním návrhu na zastavenie exekúcie, *„avšak vyššia súdna úradníčka po ukončení rodičovskej dovolenky prevzala 3 754 spisov, ktoré jej boli pridelené.*

Exekučné oddelenie je dlhodobo nadmerne zaťažené, ktorý stav následne nepochybne vplýva na dĺžku súdneho konania.“

10. Predsedníčka okresného súdu v prípise uviedla, že okresný súd si je vedomý prieťahov, ktoré boli v napadnutom konaní spôsobené. Poukázala na to, že exekučné oddelenia všetkých okresných súdov sa nachádzajú v podobnej situácii, keď *„pri personálnom obsadení a vysokej zaťaženosti exekučného oddelenia nebolo možné vo veciach konať v primeraných lehotách. Okresný súd Martin evidoval pred prijatím Zákona č. 233/2019 Z. z... cca 80.000 živých exekučných vecí, pričom na oddelení sú traja vyšší súdni úradníci, jedna súdna tajomníčka a dve asistentky. Aj napriek prerozdeleniu exekučných vecí medzi ďalšie súdne tajomníčky a asistentky, či vyšších súdnych úradníkov nie je možné na tak vysoký počet exekučných vecí konať v primeraných lehotách.“*

11. Ústavný súd zaslal vyjadrenie okresného súdu sťažovateľovi, ktorý k tomuto vyjadreniu nezaslal ústavnému súdu do dňa rozhodovania o ústavnej sťažnosti žiadne stanovisko.

12. Postupujúc podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, keďže od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

18. Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09) už uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov alebo práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa dohovoru, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol.

19. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

20. Podľa judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06, I. ÚS 281/2013) nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí uskutočňovaný podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Záver o tom, že súdna

exekúcia je súčasťou základného práva na súdnu ochranu, vychádza z toho, že exekúciu síce vykonáva súdny exekútor, ale na základe splnomocnenia štátom, ktoré sa materializuje v konkrétnej veci poverením exekučného súdu na vykonanie exekúcie. Toto poverenie (bez neho by súdna exekúcia nemala zákonný podklad a bola by absolútne neprípustná) potvrdzuje, že súdny exekútor koná, rozhoduje a exekvuje v mene súdnej moci (čl. 142 ods. 1 ústavy).

21. Z už judikovaných záverov ústavného súdu o súdnej exekúcii ako súčasti základného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06) vyplýva, že súdna exekúcia vykonávaná podľa Exekučného poriadku musí byť uskutočňovaná aj v súlade s princípmi spravodlivého procesu v širšom slova zmysle, ktoré sú obsiahnuté v čl. 46 až čl. 48 ústavy.

V.

Posúdenie vecí ústavným súdom

22. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že exekučné konanie v ktorom dochádza k nútenému výkonu povinnosti na peňažné plnenie na základe exekučného titulu, tvorí štandardnú súčasť rozhodovania všeobecných súdov v civilnej agende. Ústavný súd neidentifikoval žiaden prvok faktickej alebo právnej zložitosti veci. Obdobne ani rozhodovanie exekučného súdu o návrhu povinného na zastavenie exekúcie nie je poznačené faktickým alebo právnym prvkom zložitosti veci.

23. Správanie s'ťažovateľa je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd z dostupných podkladov dospel k záveru, že správanie s'ťažovateľa neprispelo k predĺženiu napadnutého konania. Správanie s'ťažovateľa nemalo žiaden relevantný vplyv na dĺžku rozhodovania okresného súdu o jeho návrhu na zastavenie exekúcie.

24. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup okresného súdu. V rámci tohto kritéria ústavný súd poukazuje na to, že s'ťažovateľ primárne namietal postup okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním o jeho návrhu na zastavenie exekúcie. Okrajovo v ústavnej s'ťažnosti poukázal na celkovú dĺžku napadnutého konania a taktiež na to, že upovedomenie o začatí exekúcie z 20. októbra 2006 mu bolo doručené v roku 2014, hoci sa zdržiaval v mieste trvalého bydliska a poštu riadne preberal.

25. Okresný súd sa vyjadril len k rozhodovaniu o návrhu s'ťažovateľa na zastavenie exekúcie, pričom v prvom rade akceptoval, že o návrhu s'ťažovateľa sa rozhodovalo s priet'ahmi. Poukázal tiež na enormný počet spisov (3754), ktorý bol vyššej súdnej úradníčke pridelený po ukončení rodičovskej dovolenky. Súdny exekútor oznámil okresnému súdu 4. novembra 2019, t. j. po jednom roku od doručenia návrhu s'ťažovateľa, že nedošlo k doplneniu návrhu na vykonanie exekúcie v zmysle § 243f ods. 1 Exekučného poriadku. Vzhľadom na to, že návrh na vykonanie exekúcie nebol doplnený podľa § 243f ods. 1 Exekučného poriadku, okresný súd exekúciu 9. júla 2020 podľa § 243f ods. 5 Exekučného poriadku zastavil. Uznesenie o zastavení exekúcie nadobudlo právoplatnosť 28. júla 2020. Okresný súd sa k celkovej dĺžke napadnutého konania, prípadne postupu okresného súdu pred podaním návrhu na zastavenie exekúcie nevyjadril. Z uvedeného vyplýva, že napadnuté exekučné konanie trvalo takmer 14 rokov.

26. Ústavný súd zisťoval postup okresného súdu do podania návrhu s'ťažovateľa na zastavenie exekúcie. Zo súdneho spisu vyplýva, že po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie súdny exekútor doručil okresnému súdu 10. decembra 2009 návrh oprávneného na zastavenie exekúcie pre nemajetnosť s'ťažovateľa. Okresný súd 11. marca 2010 oznámil, že uvedené podanie považuje za podnet na zastavenie exekúcie z dôvodu nemajetnosti s'ťažovateľa, pričom zo spisu súdneho exekútora nebola preukázaná jeho nemajetnosť. Z uvedeného dôvodu okresný súd neprihliadol na podnet oprávneného. Dňa 15. novembra 2010 súdny exekútor – aplikujúc § 57 ods. 4 Exekučného poriadku – podal okresnému súdu podnet na prešetrenie dôvodov na zastavenie exekúcie. Následne okresný súd až

8. januára 2014 vyzval súdneho exekútora na predloženie exekučného spisu. Okresný súd 29. októbra 2015 vyhovel žiadosti oprávneného a rozhodol o zmene súdneho exekútora.

27. Vychádzajúc z týchto skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu v napadnutom konaní je nevyhnutné hodnotiť predovšetkým ako nesústredený a neefektívny s obdobiami zjavnej nečinnosti v takej intenzite, že to viedlo k porušeniu označeného základného práva sťažovateľa. Postup okresného súdu v napadnutom konaní je preto ústavne neakceptovateľný.

28. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu vysokým počtom nevybavených vecí v exekučnom oddelení a tiež odkazom na nízku personálnu obsadenosť okresného súdu, túto ústavný súd nemôže akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Rovnako tak uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017).

29. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

VI. Záver

VI.1 K bodom 1, 2 a 4 výrokovej časti nálezu

30. Ústavný súd na základe vykonaného posúdenia (bod V tohto odôvodnenia) dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výrokovej časti tohto nálezu).

31. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

32. Ústavný súd týmto nálezom neprikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Vychádzal z toho, že sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti takýto návrh neuviedol, a zároveň zo zistenia, že v čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie bolo právoplatne skončené.

33. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

34. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

35. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Ústavný súd vychádzal aj z toho, že prietahy súdu v konaní

či jeho nečinnosť predstavujú iný zásah súdu proti základným ústavne zaručeným právam (slobodám). Pritom taký zásah sám nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci súdu a ako taký sa vymyká obvyklému, prieskumnému či inému konaniu. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na súdne konanie v primeranej lehote nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším priesťahom (ústavným príkazom), ale už raz vzniknutý priesťah odstrániť nemožno, možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primeranú finančnú náhradu podľa čl. 127 ods. 3 ústavy (porovnaj napr. I. ÚS 282/2019).

36. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € z dôvodu celkovej dĺžky napadnutého konania a tiež vzhľadom na neprimeranú dĺžku rozhodovania okresného súdu o jeho návrhu na zastavenie exekúcie.

37. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd prihliadol predovšetkým na neefektívny a nesústreďený postup okresného súdu v napadnutom konaní, na celkovú dĺžku napadnutého konania a taktiež na neprimeranú dĺžku rozhodovania o návrhu na zastavenie exekúcie. Ústavný súd prihliadol na výšku vymáhanej pohľadávky, ako aj na to, že v čase jeho rozhodovania napadnuté exekučné konanie bolo právoplatne zastavené, preto stav právnej neistoty sťažovateľa vo vzťahu k tejto exekúcii zanikol. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd rozhodol, že sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 €, ktoré mu je okresný súd povinný zaplatiť v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 2 výrokovej časti tohto nálezu). Návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nad sumu 500 € ústavný súd nevyhovел (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu).

VI.2 K bodu 3 výrokovej časti nálezu

38. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

39. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

40. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 375,24 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to odmenu za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2020 v sume 177 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 10,62 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 375,24 € (bod 3 výrokovej časti tohto nálezu).

41. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu (§ 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

42. V zmysle § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tento nálež nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov tohto konania pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2021

Libor DUĽA
predseda senátu